

Havlíčková Kysová, Šárka

Mudry typu samjuta v bharatanátjam

In: Havlíčková Kysová, Šárka. *Hastábhinaja : gesta rukou v tradičním divadelním umění Indie*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013, pp. 181-186

ISBN 978-80-210-6406-5

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/129610>

Access Date: 06. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Mudry typu samjuta v bharatanátjam¹⁸⁰

č.	název	
	vizuální podoba	název
1		Andžali (अञ्जलि) – spojení dlaní obou rukou; pozdrav pozdrav božstvu, zdravít/vítat
2		Kapota (कपोत) – holub (zdvořilá/uctivá) dohoda nebo souhlas
3		Karkata (ककट) – krab spojení se dohromady, setkání, ohýbání či natahování končetin

180) Obrazové přílohy k bharatanátjam byly vytvořeny ve spolupráci s tanečnicí Bhakti Déví. Popisy základních významů muder jsou převzaty z manuálu bharatanátjam *Mudras in Symbols* (1988). Oproti seznamu muder v manuálu *Mudras in Symbols* (1988) zde uvádíme další tři pozice běžně užívané v bharatanátjam (dola, utsangah, avahittha).

č.	název	
	vizuální podoba	významy
4	Svastika (स्वस्तिक) – zkřížený, kříž; zkřížení paží	
	krokodýl, jenom	
5	Dola (दोल) – chvění (se)	
		
6	Pušpaputa (पुष्पपुट) – hrst kvítí/květenství	
	hrst plná kvítí, nabrat vodu nebo ovoce, obětování bohům (dělání oběti), předvádění arati*	
7	Utsangah (उत्सङ्गः) – objetí, obejmout	
		
8	Šivalinga (शिवलिंग) – Šivův lingam**	
	falický symbol	

* „Arati“ je sanskrtský výraz pro nespokojenost, užívaný v kontextu bhātanātjam často v původním (sanskrtském) znění.

** Jedno ze zobrazení boha Šivy.

č.	název	
vizuální podoba		významy
9	Katakávardhana (कटकवर्धन) – „zvedání/stoupání“ náramku	
		korunovace, bohoslužba, svatba
10	Kartarísvastika (कर्तरीस्वस्तिक) – zkřížené nůžky*	
		vrcholky hor, stromy
11	Šakata (शकट) – vůz, kára	
		démon
12	Šankha (शङ्ख) – lastura	
		lastura, ulita
13	Čakra (चक्र) – kolo	
		kolo, disk (hrnčičský kruh)

* Zde uvádíme i variantu z příručky *Mudras in Symbols* (1988).

č.	název	
	vizuální podoba	významy
14	Samputa (सम्पुट) – „mísa“, polokoule	
	schránka s víkem (na ukryvání věcí)	
15	Páša (पाशा) – oko, smyčka (provázek)	
	hádká či boj, spojení nebo řetěz	
16	Kilaka (कीलक) – špička; pouto*	
	láska, náklonnost	
17	Matsja (मत्स्य) – ryba	
	ryba	
18	Kúrma (कूर्म) – želva**	
	želva (případně avatár Višnu)	

* Zde uvádíme i variantu z příručky *Mudras in Symbols* (1988).

** Označení jednoho z deseti avatárů (vtělení) boha Višnu.

č.	název
vizuální podoba	významy
19	Varāha (वराह) – kanec
	kanec
20	Garuda (गरुड) – žrout (hltnou), jméno mytického ptáka (Garudy)*
	pták Garuda**
21	Nágabandha (नागबन्ध) – hadí smyčka***
	vyjádření pojmu „nágabandha“ ⁺⁺
22	Khatvá (खट्वा) – lehátko, lůžko
	postel, lehátko

* Jde o tzv. jízdní zvíře boha Višnu. Monier-Williamsův sanskrtský slovník v této souvislosti navíc uvádí hypotézu, že pták Garuda byl původně ztotožňován s „vše-pohlucujícím“ žářem slunečních paprsků (Monier-Williams 2002, s. 348). Zřejmě nejvýstižněji spojuje tyto informace Jan Filipický, podle jehož popisu je Garuda „mytická bytost s lidským tělem barvy zlata, obřímí rudými křídly a pařáty dravého ptáka, nerozlučný společník a dopravní prostředek boha Višnu. Bývá spojován s védskou představou slunce v podobě zářícího nebeského ptáka Garutmána, z níž se zřejmě později vyvinula představa jízdního zvířete slunečního božstva Višnu“ (Filipický 1998, s.64).

** V některých manuálech se setkáme s pojmenováním této mudry slovem „orel“. Jde například o příručku *Hasta Prayogaah* (Eshwar 2006).

*** Souvisí zřejmě s rituálem uctívání hada. A může rovněž znamenat i hadí kápi.

+ Zpravidla se tento pojem ponechává v originálním znění.

č.	název	
	vizuální podoba	významy
23	Bherunda (भेरुण्ड) – strašný, ohromný; druh ptáka*	
		držet květy, milovat se, párek hrdliček
24	Avahittha (अवहित्थ) – přetvářka	
		

* Zde uvádíme i variantu z příručky *Mudras in Symbols* (1988).